

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

І МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»

(7 грудня 2021 року)

м. Полтава, Україна

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ ПРАВОВОЇ
ДОПОМОГИ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (м. КИЇВ)
ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ (м. КИЇВ)
ПОЛТАВСЬКИЙ ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ
ОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ОПОЛЕ, ПОЛЬЩА)
ЩЕЦІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ІНСТИТУТУ ПОЛІТОЛОГІЇ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ У
ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ (м. ЩЕЦІН, ПОЛЬЩА)
ВИЩА ШКОЛА СТРАХУВАННЯ І ФІНАНСІВ (м. СОФІЯ, БОЛГАРІЯ)
УНІВЕРСИТЕТ МИКОЛАСА РОМЕРИСА (MRU) (м. ВІЛЬНЮС, ЛИТВА)
УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ БЕЗПЕКИ В КОШИЦЯХ
(м. КОШИЦЕ, СЛОВАЧЧИНА)
АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. ГЯНДЖА, АЗЕРБАЙДЖАН)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКО,
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗИНА,
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ «ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ»
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА, КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»,
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ:

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»

7 грудня 2021 року

м. Полтава, Україна

УДК 35.07/08 (1-21) (477)
М65

Редакційна колегія:

Лозинська Т.М. – завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету, д.держ.упр., професор (*відповідальний редактор*);

Дорофєєв О.В. – професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету, д.е.н., доцент (*заступник відповідального редактора*).

М65 *Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика* : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 07 грудня 2021 року / за заг. ред. Т.М. Лозинської, О.В. Дорофєєва. Полтава : ПДАУ, 2021. 408 с.

У матеріалах конференції висвітлені результати наукових досліджень з актуальних проблем місцевого самоврядування і пошуку шляхів їх розв'язання за тематичними напрямками: «Розвиток нормативно-правової бази місцевого самоврядування», «Управління розвитком територіальних громад: проблеми та перспективи», «Соціальна основа місцевого самоврядування», «Місцеве самоврядування та бізнес-середовище», «Формування місцевих бюджетів», «Політичні аспекти функціонування самоврядної влади».

Для наукових, науково-педагогічних працівників, аспірантів, теоретиків і практиків публічного управління та адміністрування, представників органів влади, громадських діячів України, а також усіх, хто досліджує питання трансформації управління місцевим розвитком в умовах децентралізації влади.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

© Полтавський державний
аграрний університет, 2021

Організаційний комітет конференції:

Голова організаційного комітету:

Лозинська Тамара Миколаївна – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету

Заступники голови організаційного комітету:

Микійчук Володимир Пилипович – Голова Полтавської обласної Асоціації органів місцевого самоврядування;

Вазов Радостін – кандидат економічних наук, доцент, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Вищої школи страхування і фінансів (м. Софія, Болгарія)

Члени організаційного комітету:

Галич Олександр Анатолійович – кандидат економічних наук, професор, перший проректор Полтавського державного аграрного університету;

Ворона Петро Васильович – доктор наук з державного управління, професор, начальник управління грантового забезпечення Національного фонду досліджень України;

Калініченко Антоніна Володимирівна – доктор технічних наук, професор, професор Інституту інженерії середовища та біотехнології Опольського державного університету (м. Ополь, Польща);

Тошек Бартломей Г. – доктор економічних наук, професор, професор Інституту політології та досліджень у галузі безпеки Щецинського університету (м. Щецин, Польща);

Патапас Александрас – доктор економічних наук, професор, професор Інституту державного управління Університету Миколаса Ромериса (м. Вільнюс, Литва);

Брітченко Ігор Геннадійович – доктор економічних наук, професор, професор Університету менеджменту безпеки в Кошицях (м. Кошице, Словаччина);

Іваніна Олександр Васильович – експерт-консультант Національного Демократичного Інституту (USA) з питань гендерно-орієнтованого бюджетування;

Черчатий Олександр Іванович – кандидат наук з державного управління, доцент, директор Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області;

Лахижа Микола Іванович – доктор наук з державного управління, професор, радник директора Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області;

Гавкалова Наталія Леонідівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця;

Гуторов Олександр Іванович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри глобальної економіки Державного біотехнологічного університету, м. Харків;

Новікова Марина Миколаївна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту і публічного адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова;

Дорофєєв Олександр Вікторович – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;

Мирна Ольга Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;

Сердюк Ольга Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;

Панасенко Наталія Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;

Шупта Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;

Щетініна Тетяна Олексіївна – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;

Сокольська Тетяна Вікторівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки Білоцерківського національного аграрного університету;

Сергієнко Лариса Василівна – кандидат наук з державного управління, доцент кафедри економічної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка»

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. РОЗВИТОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Бага Л.Г., Курганська М.Г.

Закордонний досвід організації місцевого самоврядування в порівнянні з українським забезпеченням місцевого самоврядування 14

Ворона М.П.

Політологічні та філософські засади розбудови правової держави і громадянського суспільства в Україні 17

Галич О.А., Каратиш С.П.

Аналіз нормативно-правового забезпечення системи управління загальною середньою освітою в Україні в умовах трансформації 20

Кравцов М.О.

Проблеми нормативно-правового вдосконалення інституту звернення громадян на рівні місцевих органів публічного врядування України 24

Лозинська Т.М., Томенко Д.В.

Аналіз недоліків молодіжної політики України та міста Полтава 28

Осипенко Б.Р.

Розвиток нормативно-правової бази місцевого самоврядування та її вплив на аграрний сектор 30

Сич С.О.

Підготовка спеціалістів у сфері правоохоронної діяльності 33

Супрунова І.В.

Правове забезпечення політики детінізації економіки в контексті реалізації реформи місцевого самоврядування в Україні 35

Черчатий О.І.

Розвиток партнерства з органами місцевого самоврядування як важливий напрямок діяльності системи безоплатної правової допомоги 38

Щетініна Т.О., Шмиголь К.Є.

Магдебурзьке право: історичні аспекти 41

Якубенко О.П.

Цифровізація як пріоритет державної стратегії регіонального розвитку в Україні 44

СЕКЦІЯ 2. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Айдіна А.В.

Інноваційні підходи в залученні громади до процесів планування місцевого розвитку територіальних громад 47

Алексєєва С.В.

Актуальність маркетингових підходів залежно від потреб споживача 50

Антощенкова В.В., Гуллаєв М.

Поняття та роль трудових ресурсів у сучасних умовах 53

<i>Антощенкова В.В., Осіпчук Т.С.</i>	
Інноваційний розвиток аграрного сектору економіки	56
<i>Бережна Г.В., Ковтун О.А.</i>	
Методи проєктного менеджменту для розвитку територіальних громад ...	59
<i>Белошапка Т.В.</i>	
Вплив органів місцевого самоврядування на екологічну політику: проблеми та перспективи	63
<i>Бобровська О.Ю.</i>	
Механізми управління процесами розвитку територій	67
<i>Войціцька К.М.</i>	
Понятійно-категоріальний апарат публічного управління урбанізованими територіями: проблеми визначення	70
<i>Горгуль О.В., Гуторов О.І.</i>	
Стратегія розвитку місцевої громади: теорія та практика	73
<i>Грицюк І.П.</i>	
Роль громадянського суспільства в процесах здійснення реформи децентралізації	76
<i>Гуторов О.І., Селіхова Я.В.</i>	
Перспективи розвитку малоданилівської територіальної громади у сфері містобудування	80
<i>Даніленко О.М.</i>	
Проблеми та перспективи розвитку територіальних громад	83
<i>Дегтяр А.О., Дегтяр О.А.</i>	
Управління розвитком муніципального маркетингу територіальних громад	87
<i>Дубич К.В.</i>	
Проблеми антикризового публічного управління розвитком територіальних громад	91
<i>Євченко В.В.</i>	
Людський капітал як основа довгострокового розвитку сільських територій в умовах цифровізації	94
<i>Євченко О.В.</i>	
Гендерний підхід як складова управлінської діяльності органів місцевого самоврядування	96
<i>Загурська-Антонюк В.Ф.</i>	
Публічно-партнерська взаємодія як дієвий механізм розвитку органів місцевого самоврядування	99
<i>Зимарев К.Д., Рогоза А.В.</i>	
Диджиталізація в системі місцевого самоврядування	102
<i>Ковтун О.А., Лісовий О.А.</i>	
Використання альтернативної енергетики як чинник розвитку територіальних громад	106
<i>Компанець О.І.</i>	
Підготовка кадрів для виконавчих органів місцевого самоврядування	110

<i>Коробов К.В.</i>	
Проблеми надання соціальних послуг в територіальних громадах в умовах децентралізації	113
<i>Кравченко Ю.М., Шигимага С.Д.</i>	
Проблеми та перспективи інноваційного розвитку вітчизняного молокопродуктового сектору	116
<i>Левкіна Р.В., Котко Я.М.</i>	
Проблеми та перспективи розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні	119
<i>Лещенко І.В.</i>	
Роль людського капіталу у розвитку територіальної громади	122
<i>Лозинська Т.М.</i>	
Використання технології форсайту в стратегічному плануванні розвитку територіальних громад	124
<i>Нагаєв В.М.</i>	
Електронне урядування як основа діджиталізації сучасної системи публічного управління	127
<i>Пономарьова М.С., Якименко М.А.</i>	
Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі в умовах ефективного місцевого самоврядування та зростання економічної безпеки	131
<i>Попова Ю.В.</i>	
Управління розвитком територіальних громад: проблеми та перспективи	134
<i>Попович А.О.</i>	
Публічне управління суспільним здоров'ям	138
<i>Попович О.О.</i>	
Система органів державного управління охороною навколишнього середовища в країнах європейського союзу: можливість імплементації досвіду Німеччини	140
<i>Пустовіт Ю.Ю.</i>	
Специфіка механізмів забезпечення розвитку професійного потенціалу державних службовців в Україні	143
<i>Сень О.В.</i>	
Деякі аспекти розпорядження землею об'єднаними територіальними громадами	147
<i>Сердюк О.І., Гнаток Є.М.</i>	
Визначення поняття «стратегічне управління персоналом органу місцевого самоврядування»	150
<i>Сокольська Т.В.</i>	
Управління розвитком людського капіталу в сільських громадах	153
<i>Столярчук А.О.</i>	
Сучасні технології запобігання мовним конфліктам в поліетнічних територіальних громадах	156
<i>Тереняк Л.В., Євченко В.В.</i>	
Розвиток місцевого партнерства як запорука існування громади на селі ...	159

<i>Ткачук Ю.Р.</i>	
Проблематика підготовки і прийняття рішень місцевими органами представницької влади в Україні	162
<i>Шевченко М.В.</i>	
Школа місцевого самоврядування як платформа для розбудови управлінської спроможності територіальних громад	165
<i>Шерстюк Л.М.</i>	
Ризики та виклики внаслідок передачі нових повноважень територіальним громадам в умовах децентралізації влади	169
<i>Шибасва Н.В., Блохіна А.С.</i>	
Сільські території України в сучасній економічній науці та практиці державного стратегічного планування	172
<i>Шиловець І.О.</i>	
Цифровізація Василевської територіальної громади: очікування та реальність	175

СЕКЦІЯ 3. СОЦІАЛЬНА ОСНОВА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

<i>Dorofyeyev O., Tatsii Yu.</i>	
E-democracy as a key to improving the effectiveness of local governance	179
<i>Ratapras A., Dirzyte A.</i>	
Wellbeing of citizens and employees as indicator of good local governance	181
<i>Арбузова Т.В.</i>	
Специфіка сільської соціальної інфраструктури як об'єкта державного регулювання	184
<i>Ворона П.В., Кривошей В.М., Зверев М.В.</i>	
Місцеві моделі вирішення проблематики соціально-психологічної адаптації УБД у територіальних громадах	187
<i>Гнаток Є.М.</i>	
Розвиток електронної демократії в територіальних громадах України	192
<i>Гончар О.Д., Озюменко О.Ю.</i>	
Удосконалення комунікаційних процесів державних органів влади	195
<i>Гордійчук О.О., Слюсар В.М.</i>	
Ментальна основа місцевого самоврядування: український контекст	198
<i>Жадан О.В., Гончаренко М.В.</i>	
Тенденції розвитку місцевого самоврядування в країнах ЄС	201
<i>Карвацка Н.С.</i>	
Реалізація принципів етичної поведінки представників публічної влади ..	204
<i>Кобетяк А.Р.</i>	
Церковна автокефалія та самоврядування місцевих рад: точки дотику	208
<i>Кривошей В.М., Мочков О.Б.</i>	
Місцеве самоврядування у процесі соціально-психологічної адаптації УБД	211
<i>Лахижа М.І.</i>	
Етичні аспекти оптимізації діяльності територіального самоврядування в республіці Польща: досвід для України	215

<i>Левчук І.Б.</i>	
Напрями модернізації механізмів публічного управління системою соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	218
<i>Ликов В.І.</i>	
Сільський зелений туризм як чинник розвитку територіальних громад	222
<i>Литовченко А.П.</i>	
Особливості комунікації між закладами охорони здоров'я та органами місцевого самоврядування на первинному рівні	224
<i>Малафійк І.В., Данилюк К.В.</i>	
Механізми публічного управління системою соціального забезпечення населення об'єднаних територіальних громад	227
<i>Панасенко Н.Л.</i>	
Особливості інклюзивного розвитку аграрного ринку	230
<i>Панасюк В.І., Байбуз Л.Ф.</i>	
Механізм державного регулювання зайнятості населення	232
<i>Панько О.І.</i>	
Структурно-функціональна модель системи державного управління розвитку дитячо-юнацьких спортивних шкіл	234
<i>Пасемко Г.П., Дроб'язко В.В.</i>	
Система місцевого самоврядування в Швеції як приклад досвіду для України	238
<i>Поступна О.В., Іович Р.І., Філенко Д.С.</i>	
Цифровізація туристичної галузі регіону (на прикладі Харківської області)	241
<i>Ситник А.П.</i>	
Розвиток цифрових компетентностей жителів як соціальна функція територіальних громад	245
<i>Сьомич М.І., Компанець О.І.</i>	
Права і гарантії діяльності професійних спілок в загальній системі управління персоналом	248
<i>Таран О.М., Мангушева В.М.</i>	
Запобігання стресу та професійного вигорання в діяльності публічних службовців	252
<i>Таран О.М., Сало М.І.</i>	
Формування управлінської культури сучасного керівника	255
<i>Тарасенко Д.Л., Сухова К.К.</i>	
Сучасні проблеми держави та органів місцевого самоврядування з забезпечення соціальними послугами населення територіальних громад	259
<i>Шнуренко Н.О., Циклаурі Н.К.</i>	
Міжнародний досвід формування місцевих бюджетів та можливості його застосування в Україні	262
<i>Шульгіна О.В.</i>	
Визначення ролі правової культури педагогічних працівників в системі професійно-технічної освіти України	266

Шупта І.М.

Гендерні аспекти в діяльності органів місцевого самоврядування в умовах COVID-19 270

СЕКЦІЯ 4. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ ТА БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩЕ

Diegtiar O., Uhodnikova O.

Marketing promotion of the tourist brand: cooperation between government and business 273

Kalinichenko V.

Features of strategic development management of the business environment of the region 274

Kolosov A.

GR-management as a technology of interaction between business and government 277

Nikonenko O.

Basic principles of strategic development of the business environment 280

Sorokina A., Halias D.

Interdependence between local government bodies and representatives of small and medium-sized business in Ukraine 283

Бабан Т.О., Бобро І.І.

Роль сільськогосподарських підприємств у розвитку сільських територій 285

Бага Л.Г., Борисовський І.А.

Ринок органічної продукції в аграрному виробництві 288

Бага Л.Г., Скрипник Д.Ю.

Ефективність продуктивності праці в сільському господарстві України .. 291

Безхлібна А.П.

Роль агенцій регіонального розвитку в забезпеченні конкурентоспроможності приморських регіонів 294

Дудник О.В., Дем'яненко О.С.

Критерії та завдання ефективного управління персоналом 297

Кириченко Т.Я.

Децентралізація підтримки малого і середнього підприємництва в Україні 299

Ксендзук В.В.

Взаємодія державних та недержавних суб'єктів зовнішньоторговельної політики України 302

Мельник Т.О.

Геоінформаційні системи управління територіальним розвитком 304

Ольшанський О.В., Григор'єва А.Ю.

Електронна комерція і розвиток місцевого самоврядування 309

Пасемко Г.П., Бабак Д.Е.

Земельні відносини: специфіка та аспекти 312

Пасемко Г.П., Тітова М.І.

Управління земельними ресурсами територіальних громад 315

<i>Пасемко Г.П., Часовітін І.О.</i>	
Оцінка ефективності використання землі	318
<i>Сацюк-Горшкова Т.М.</i>	
Проблеми планування розвитку самоврядної адміністративно-територіальної одиниці (на прикладі м. Києва)	321
<i>Сліченко В.В.</i>	
Роль органів місцевого самоврядування в реалізації територіального принципу підтримки малого підприємництва	324
<i>Таран О.М., Волков І.В.</i>	
Теоретико-методичні засади функціонування системи управління організацією	328
<i>Таран О.М., Воронцов А.О.</i>	
Концепція системи стратегічного управління організацією в публічному управлінні	331

СЕКЦІЯ 5. ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

<i>Gudz P., Gotowalska M., Gudz M.</i>	
Analiza porównawcza finansów lokalnych wybranych gmin województwa Kujawsko-Pomorskiego	336
<i>Atabule E.O., Гуторов А.И.</i>	
Проблемы и особенности формирования местных бюджетов в Украине и Нигерии	340
<i>Богданович О.А., Рослякова А.К.</i>	
Доходи і видатки місцевих бюджетів	344
<i>Богданович О.А., Фанаскова А.В.</i>	
Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів	347
<i>Джигора О.М.</i>	
Особливості формування дохідної бази місцевих бюджетів України в умовах бюджетної децентралізації	349
<i>Драган І.О., Драган І.В.</i>	
Реформування фінансового забезпечення регіонального розвитку та місцевого самоврядування	353
<i>Музолевська Б.Г.</i>	
Особливості формування місцевих бюджетів в Україні та світі	356
<i>Пасемко Г.П., Лагода В.І.</i>	
Формування місцевих бюджетів в країнах Європи, в порівнянні з Україною	360
<i>Чисневич Т.М.</i>	
Проблеми матеріально-технічного забезпечення закладів загальної середньої освіти	363

СЕКЦІЯ 6. ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ САМОВРЯДНОЇ ВЛАДИ

<i>Александрова О.Л.</i>	
Особливості інституту публічної влади Франції	367

<i>Бага Л.Г., Король Є.Я.</i>	
Особливості функціонування партійної системи в Японії	369
<i>Євдокимов В.В., Дикий А.П.</i>	
Інформаційний механізм формування та реалізації державної політики в сфері правоохоронної діяльності	372
<i>Іванова Л.С.</i>	
Концептуальні підходи до розуміння природи і сутності публічного управління	375
<i>Кобилінська Т.В.</i>	
Екологічне самоврядування в Україні	379
<i>Литвинчук О.В.</i>	
Мовна політика щодо нацменшин в умовах самоврядної влади	382
<i>Мілославська О.М.</i>	
Конфліктологічна парадигма публічного управління: взаємодія влади та громадянського суспільства	385
<i>Свірко С.В., Барановська Т.В.</i>	
Державна безпека в розвитку місцевого самоврядування	389
<i>Свірко С.В., Дика О.С.</i>	
Бюджетна безпека в умовах розбудови місцевого самоврядування	393
<i>Свірко С.В., Кучменко В.О.</i>	
Формалізація механізмів державного управління в умовах розбудови місцевого самоврядування	397
<i>Тростенюк Т.М., Наумчук К.М.</i>	
Передумови множинності корупційного явища як негативного впливу на забезпечення економічного розвитку України	401
<i>Уфанцев М.С., Дорошенко Є.М.</i>	
Транспарентність як вимога до діяльності місцевих органів влади	404

5. Барна Н. В. Іміджологія : навчальний посібник для дистанційного навчання / за наук. ред. В.М. Бебика. Київ : Університет «Україна», 2007. 217 с.

6. Морально-етичні засади розвитку державної служби України: європейський та вітчизняний досвід : наукова розробка / С.М. Серьогін та ін.; за заг. та наук. ред. проф. С.М. Серьогіна. Київ : НАДУ, 2008. 48 с.

Денис Леонідович Тарасенко,
*кандидат економічних наук, доцент,
декан факультету права і соціального управління
Донецького державного університету управління
м. Маріуполь, Україна*

Ксенія Костянтинівна Сухова,
*аспірантка кафедри публічного управління та адміністрування
Донецького державного університету управління
м. Маріуполь, Україна*

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИМИ ПОСЛУГАМИ НАСЕЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Запроваджена реформа адміністративно-територіального устрою в Україні дала багато позитиву і разом з тим поставила перед публічною політикою ряд проблем на які необхідно реагувати адекватно, прийнятими механізмами публічного управління в системі забезпечення населення соціальними послугами новостворених об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та вирівнювання тих аспектів, які не чітко прописані в нормативно-законодавчій базі або зовсім не знайшли відображення в ній.

Міжнародна практика соціально-економічного розвитку територіальних громад та забезпечення їх соціальними послугами засвідчує наявність різноманітних підходів в залежності від міри комплексності та сутності розвитку тої чи іншої громади через призму матеріальної бази та ресурсного забезпечення базових соціальних послуг та наявності та цій території формальних та неформальних інституцій з їх надання [4,5].

Необхідно провести моніторинг створених об'єднаних територіальних громад, рівень їх соціально-економічного розвитку та здійснити міжрегіональні співставлення для створення системи індикаторів, кластерів які б стали зручними інструментами аналізу проблем ОТГ в системі забезпечення населення соціальними послугами з розробленням відповідних управлінських рішень з корегування та вирівнювання дій органів місцевого самоврядування, держави та суспільства [2].

Наявність соціально-економічної та політичної кризи, пандемія COVID-19 ускладнили процес реформування системи соціального захисту населення України, куди входять і соціальні послуги. В умовах нестабільності та жорсткої обмеженості регіональних та державних ресурсів органам місцевого

самоврядування доводиться балансувати між стандартами та гарантіями держави, реальними власними можливостями та потребами в соціальних послугах населення ОТГ [5].

Позитивним виходом з ситуації що склалась доречним було б мати ринок соціальних послуг, на якому були б представлені провайдери різних форм власності: державні, комунальні, приватні, громадські. В прозорій конкуренції які могли б за доступною ціною, надавати соціальні послуги населенню ОТГ і відповідним замовленням органів місцевого самоврядування, які розуміються на реальних потребах своїх мешканців.

Український науковець та дослідник системи соціальних послуг України К. Дубич визначає ринок соціальних послуг як комплекс економічно-правових відносин, що формуються в площині послуг: соціальних, психологічних, правових, медичних, педагогічних тощо і реалізуються в процесі задоволення необхідного попиту в таких послугах різних категорій населення, що опинились в складних життєвих обставинах та забезпечує їх надання відповідної якості та в прозорій конкуренції [1].

Аналізуючи сучасний стан адміністративно-територіального устрою та забезпечення населення ОТГ соціальними послугами, слід зазначити, що воно безпосередньо залежить від територіального розміщення, транспортної та комунальної інфраструктури, природних та матеріальних ресурсів наявних в їх розпорядженні. Українські науковці визначити два типи адміністративно-територіального розселення: компактне та депресивне. Якщо перше характеризується достатнім або високим рівнем соціально-економічного розвитку(природні та матеріальні ресурси, транспортне сполучення, розташування прибуткових бізнесових підприємств на території) і відповідно можливістю забезпечити населення всіма необхідними соціальними послугами, то друге, характеризується безперспективністю соціально-економічного розвитку, занедбаністю інфраструктури, відсутністю природного та матеріального ресурсу, низькою щільністю населення, яке складається переважно з людей похилого віку [2].

Попри всі складнощі, що супроводжують процес реформ держава повинна забезпечувати стандарти та нормативи соціального захисту своїх громадян незалежно від їх місця знаходження, а це означає про необхідність пошуку механізмів публічного управління з впливу та вирівнювання ситуації щодо забезпечення соціальними послугами тих, хто їх потребує. Моніторинг рівня життєзабезпечення населення об'єднаних територіальних громад показав ряд проблем, із-за яких населення не спроможне оплачувати соціальні послуги самотужки, без субвенцій та преференцій від держави [1].

Проаналізувавши сучасні проблеми населення депресивних об'єднаних територіальних громад ми з'ясували основні проблеми:

- нерівність у розподілі доходів, високий рівень довгострокового безробіття, висока частка наявності житла непридатного для проживання, незабезпеченість комунальними зручностями, бездомність людей з асоціальним способом життя;
- частини домогосподарств з надмірною заборгованістю за різними

видами платежів; великий відсоток працюючого населення з мінімальним гарантованим доходом, без можливості додаткового заробітку;

– високий відсоток людей похилого віку, які отримують мінімальну пенсію по старості та живуть за межею бідності;

– високий відсоток людей похилого віку з паліативними та хоспісними проблемами перебувають на утриманні членів родини без допомоги держави та органів місцевого самоврядування, що знижує дохід сімей на 50% із-за того, що один з членів сім'ї повинен забезпечувати догляд за ними вдома.

– тощо [1].

Всі вище перераховані аспекти тою чи іншою мірою, впливають на стан забезпечення населення України соціальними послугами. Держава запровадивши реформи з децентралізації та адміністративно-територіального устрою частково зложила повноваження за соціально-економічний розвиток на органи місцевого самоврядування, але без наявності відповідних ресурсів та матеріальних можливостей населення регіонів залишились сам на сам зі своїми проблемами, вирішити які вони не спроможні [2]. Статистика оцінки рівня життєзабезпечення населення регіонів вкрай низька: майже 60% населення живуть на межі бідності, 22% за межею бідності, а це саме ті категорії які найбільш потребують соціальних послуг.

Найнебезпечніша ситуація в тому, що маючи роботу і працюючи на соціально-економічний розвиток України таке населення не гарантоване від бідності у всіх її проявах [5].

На думку автора необхідно розробити напрями публічної політики зі створення певних умов для бізнесу та громадського сектору, який на перехідний період, може своїми ресурсами та фінансами забезпечити соціальними послугами населення територіальних громад не залежно від стану їх соціально-економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Дубич К. В. Соціальне замовлення – ефективний механізм надання соціальних послуг в Україні. *Державне управління : теорія та практика*. 2013. № 1. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej17/PDF/14.pdf> (дата звернення 02.12.2021).

2. Моргулець О. Б. Динаміка економічного розвитку сфери послуг України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Економіка і менеджмент. 2015. № 11. С. 194-197.

3. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII / *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2019. № 18. ст. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення 02.12.2021).

4. Beyond GDP: Measuring progress, true wealth, and the well-being of nations: European Commission, European Parliament, Club of Rome, WWF and OECD Conference. 19-20 November 2007 URL: http://ec.europa.eu/environment/beyond_gdp/2007_conference_en.html (дата звернення: 20.09.2019).

5. Deafferentation of international Estimates of Poverty in Ukraine in the Coordinates of Euro Integration Policy of Sustainable Macroeconomic Development/

Lidiia Karpenko, Klavdiia Dubych, Hennadii Dmytrenko, Nataliia Oliinyk/
Proceedings of the 5 th International Conference on European Integration 2020/
Ostrava: VSB-Technical University of Ostrava, 2020, pp. 379-390.

**Наталія Олександрівна Шнуренко,
Ніко Кахаберович Циклаурі,**
*здобувачі II магістерського рівня
Державного біотехнологічного університету,
м. Харків, Україна*

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Різні країни мають різні територіальні управління, національності, суспільства, які визначають історичні умови формування відносин між урядами всіх рівнів бюджетного устрою. Відповідно до цих умов кожен проблему бюджетної системи держава вирішує по-своєму. Загалом у світі є країни які мають дві організаційні форми бюджетної системи, унітарний лад і федеративний устрій.

В економічній літературі немає чіткого пояснення бюджетної монархії та федералізму. Зазвичай бюджетна унітарна система визначається як форма міжбюджетних відносин (наприклад в таких країнах, як Італія, Франція, Україна, Японія), а центральний уряд проводить активну політику щодо місцевих фінансів.

Для характеристики бюджетної системи всі рівні мають власні самостійні бюджети, а уряд діє в межах встановлених повноважень, вживається термін «федеральна система». У західних країнах бюджетний федералізм не обмежується лише географічним перерозподілом ресурсів у системі фінансової допомоги.

Федеративні країни (наприклад, США, Німеччина, Росія, Канада, Швейцарія) характерна їм трирівнева бюджетна система, федеральний (центральний) бюджет, предметний бюджет Федерації (державний бюджет, обласний бюджет тощо), місцевий бюджет. На відміну від України, в розвинених країнах не використовується таке поняття, як «зведені бюджети адміністративно-територіальних утворень» [1, с 656].

У більшості країн світу бюджетна система є децентралізованою, тобто місцевий бюджет є самостійною частиною бюджетної системи і не входить до національних бюджетів вищого рівня чи місцевих (регіональних) бюджетів. Слід зазначити, що чиста форма єдності та федералізм є досить поширеними. Бюджетна система містить унітаризм та федералізм, вибір організаційної форми бюджетної системи держави, слід керуватися розглядом національної доцільністю, національним інтересом, громадською солідарністю.

Стрижневою частиною фінансів місцевого самоврядування є місцевий бюджет, який формується на території адміністративної одиниці і зазвичай

Електронне видання

**МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА**

**Матеріали
I Міжнародної науково-практичної конференції**

(7 грудня 2021 року)

Відповідальний редактор – Лозинська Тамара Миколаївна
Заступник відповідального редактора – Дорофєєв Олександр Вікторович

Полтава 2021